Skal følelser eller fagkunnskap styre norsk skole?

- **12 akademikere**

https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/OkKkGA/skal-foelelser-eller-fagkunnskap-styre-norsk-skole

Programleder Live Nelvik, journalist og historielektor Sanna Sarromaa og skuespiller Ane Dahl Torp har alle fått plass i medienes skoledebatter. *Foto: Max Emanuelson, Heiko Junge og Paal Audestad*

Kjente kulturpersoner, influensere og foreldre ser ut til å bli mer hørt av politikere enn skoleledere, lærere og utdanningsforskere. Hvordan ville det gått med helsesektoren dersom vi lot de samme folkene definere medisinsk praksis?

Publisert: 21.09.2026 15:06

Nyhetsbrev:Morgenbrief

Daglig | Gratis

Få en kjapp oversikt over de største nyhetene, rett i innboksen, hver morgen.

Som respons på Pisa-resultatene som nylig ble offentliggjort, lanseres ulike forklaringer, ofte basert på egne erfaringer som elev eller forelder. Evnen til å skille mellom personlige erfaringer, meninger og forskningsbasert kunnskap er en viktig del av den kritiske tenkningen skolen skal utvikle hos barn og unge, og er faktisk en viktig del av Pisa-testen selv i 2025. Hvem bør man lytte til?

I NRK-programmet Debatten med temaet foreldrerollen forsøkte programleder Steinar Suvatne å finne noen forklaringer på de dårlige resultatene. Det ble en selsom opplevelse. Selv om det var politikere og noen forskere til stede i programmet, fremsto Debatten dessverre som en ganske kaotisk og høylytt affære.

Polarisering og høye seertall

Programmet bar preg av at ulike inviterte medieprofiler fikk mye taletid til å snakke med utestemme om manglende tro på skolen, hva den gjør for elevenes læring og kritikk av skolens digitalisering og skjermbruk. I tillegg var det en besynderlig kritikk av lærerutdanningen og studentene som velger lærerutdanning. Ifølge journalist og historielektor Sanna Sarromaa kommer selv «amøber» inn på lærerutdanningene, og hun mener at pedagogikk ikke er et fag.

Problemet er at NRK setter sammen et panel for å skape mest mulig støy, polarisering og høye seertall, fremfor å sikre en god og kunnskapsbasert diskusjon.

Hva gjør slike overfladiske kommentarer med skolens og lærerens renommé og yrkesstolthet?

Blir skoledebatten tilstrekkelig opplyst når den i stor grad preges av enkelterfaringer og følelser, samtidig som forskningsmiljøer, lærerutdannere og erfarne lærere (som jobber i skolen *nå*) i liten grad slipper til?

Hva gjør slike overfladiske kommentarer med skolens og lærerens renommé og yrkesstolthet? Antallet søkere til læreryrket har gått ned. Blir det flere lærere når de opplever at de blir tilsidesatt i en så viktig debatt?

At kjente kulturpersoner og influensere mener mye om skole, er ikke nytt. Den såkalte «skjermdebatten» har vært frontet av kjendiser som Live Nelvik, Maja Lunde, Jenny Skavlan og Ane Dahl Torp.

Skavlan fikk til og med møte kunnskapsministeren og fortelle hvor lite praktisk hun synes norsk skole er.

På vei mot USA?

At skolen er teoritung, er et kjent tema. Naturfag er et godt eksempel på et fag der lærere, lærerutdannere og vitensentre i mange år har jobbet aktivt for å styrke praktiske, relevante og utforskende arbeidsmåter. Utfordringen er ikke manglende vilje, men begrensede ressurser og rammer. Derfor savner vi at fagmiljøene, som Vitensentrene, Matematikksenteret og Naturfagsenteret, får mer plass i skoledebatten. Det samme gjelder lærerutdanningene, utdanningsforskere og sentre som Skrivesenteret og Nasjonalt lesesenter.

Hvor er læreren som kan fortelle hvor gode digitale verktøy er for å differensiere matematikk- eller engelskundervisningen i skolen? Hvor er læreren som kan vise hvordan lesing og regning er en del av fagene de underviser i? Hva kan forskeren fortelle om hva som karakteriserer de elevene som gjorde det best på Pisa-undersøkelsen? Hvor er de som har utviklet Skaperskolen og Skaperbarnehagen ved norske vitensentre for å gjøre skolen mer praktisk?

Og hvorfor ser kravet til faglig kompetanse i Debatten og andre debattfora ut til å være lavere når temaet omhandler skole?

Er vi på vei til å gjøre det samme som vi ser i USA, der foreldre og andre «ikke-fagfolk» i noen tilfeller styrer hva elevene skal lære og hvordan det skal undervises? I enkelte stater, som West Virginia, får for eksempel ikke alle barn lære om hvordan kulldrift forurenser drikkevannet og medfører økte klimaendringer, fordi foreldre som jobber i kulldriften, motsetter seg dette.

Innholdet i skolen bør avgjøres på grunnlag av kunnskap utviklet fra forskning, faglige vurderinger og erfaringer fra utdannings- og praksisfeltet, ikke først og fremst av hvem som roper høyest i den offentlige debatten.

Anne-Line Bjerknes, førsteamanuensis i naturfag, Universitetet i Sørøst-Norge (USN)

Tony Burner, professor i engelskdidaktikk, USN

Mari Sjøberg, førsteamanuensis i naturfagdidaktikk, USN

Cecilie Enqvist-Jensen, førsteamanuensis i pedagogikk, USN

Thomas De Lange, professor i pedagogikk, USN

Magnus Henrik Sandberg, førsteamanuensis i pedagogikk, USN

Trine Mette Foyn, førsteamanuensis i matematikkdidaktikk, USN

Astrid Lill Berg Wara, vitensenterpedagog, Nordnorsk Vitensenter

Veronica Bergan, professor i naturfagdidaktikk, UiT Norges arktiske universitet

Pernille Bronken Eidesen, dosent i biovitenskap, Universitetet i Oslo

Torstein Unstad Heimdal, universitetslektor i pedagogikk, UiT Norges arktiske universitet

Eline Wiese, førsteamanuensis i pedagogikk, Universitetet i Oslo